

О.М. Барішнікова, здобувач
Житомирський державний технологічний університет

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ТА ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ ЗВІТНОСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

(Представлено д.е.н., проф. Замулою І.В.)

Під час дослідження соціальної складової звітності зі сталого розвитку удосконалено механізм відображення її показників через складання алгоритму формування звітності зі сталого розвитку за даними бухгалтерського обліку. Окреслено напрямки удосконалення облікового забезпечення і наведено класифікацію витрат соціальної діяльності з поділом їх за об'єктами бухгалтерського обліку в розрізі показників звітності зі сталого розвитку. Побудовано аналітичне облікове забезпечення соціальної діяльності підприємства, представлено типові господарські операції соціальної діяльності за синтетичними та аналітичними обліковими рахунками. Визначено, що удосконалення звітності як основи інформаційного забезпечення процесу формування показників соціальних аспектів звітності зі сталого розвитку дозволяє здійснювати оцінку соціальної діяльності щодо позитивного та негативного впливу на суспільство, трудові відносини, права людини, а також, отримувати достовірну та оперативну інформацію задля формування показників звітності зі сталого розвитку.

Ключові слова: *бухгалтерський облік; облікове забезпечення; соціальна складова; сталий розвиток; звітність сталого розвитку.*

Актуальність теми дослідження. Головною метою здійснення підприємницької діяльності є отримання максимальних прибутків (позитивного результату). Однак, з посиленням глобальної конкуренції і запровадженням нових способів здійснення господарської діяльності усе більше суб'єктів господарювання розглядають свій бізнес відповідно до соціальної відповідальності. Розкриття результатів діяльності у розрізі соціальних аспектів позитивно впливає на зростання

кількості потенційних клієнтів, збільшення обсягів реалізованої продукції чи наданих послуг і, як наслідок, отримання високих позитивних результатів діяльності.

Таким чином, у сучасних умовах господарювання можна виокремити соціальну модель бізнесу, яка потребує відповідного інформаційного забезпечення задля ефективного розвитку і функціонування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням механізму формування та облікового забезпечення соціальної складової звітності сталого розвитку приділяли увагу в своїх наукових дослідженнях такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як: К.В. Безверхий [1, 2], О.Герасименко [3], І.А. Дерун [4], І.В. Жиглей [5], С.О. Левицька [7], Т.Мікульск (Teresa Mikulsk), Г.Міхальчук (Grayna Michalczyk) [11] та інші.

Метою є дослідження механізму формування та облікове забезпечення соціальної складової звітності сталого розвитку.

Викладення основного матеріалу. Відомості про соціальну складову сталого розвитку характеризують вплив підприємства на соціальні системи, в межах яких здійснюється діяльність. Відповідно до Керівництва зі звітності у сфері сталого розвитку G4 [9] та Інструкції із застосування [10], соціальна категорія містить у собі наступні підкатегорії: «Практика трудових відносин та гідна праця», «Права людини», «Суспільство», «Відповідальність за продукцію». Основний зміст цих підкатегорій визначається положеннями визнаних на міжнародному рівні універсальних стандартів або інших відповідних міжнародних рекомендацій.

У своїх наукових дослідженнях Г.О. Москалюк [8] зауважує, що, обравши європейський вектор розвитку, Україна та українські підприємства мають визнати пріоритетними напрямками діяльності: дотримання прав людини, гарантування безпечних умов праці й можливостей для постійного розвитку та самовдосконалення, підтримку духовних цінностей, турботу про молодь, відповідальність перед партнерами і клієнтами та запобігання корупційним проявам тощо.

Соціальні аспекти бізнесу розкривають такі питання: результати у сфері зайнятості, відносини співробітників на

підприємстві, безпеку, підготовку кадрів, різноманітність та рівні можливості, боротьбу з дискримінацією, рівну винагороду за роботу, державні закупівлі та інвестиції, свободу приналежності до спілок і асоціацій, право представляти колективні переговори, примусову працю, дитячу працю, місцеве співтовариство, корупцію, участь у громадському житті, дотримання норм і правил здоров'я та безпеки, маркування продукції, захист приватного життя клієнтів, маркетингові комунікації та інші питання, відповідно до конкретних видів діяльності.

Порівняно з фінансовою звітністю підприємства звітність зі сталого розвитку в частині соціальних аспектів бізнесу задовольняє інтереси різних груп користувачів та забезпечує зростання впливу позитивного характеру підприємницької діяльності на суспільство та соціально-економічні відносини.

Задля удосконалення бухгалтерського обліку побудуємо алгоритм формування звітності зі сталого розвитку за обліковими даними (рис. 1).

Вказаний алгоритм належить до всіх показників соціальної складової звітності зі сталого розвитку та характеризує їх у контексті формування за обліковими або позаобліковими даними. Використання такого механізму формування звітів зі сталого розвитку забезпечить оперативність інформації, що дозволить сформуванню достовірну нефінансову звітність.

Відповідно до розробленого алгоритму проаналізовано компоненти соціальної складової сталого розвитку та ідентифіковано проблемні питання облікового забезпечення звітності зі сталого розвитку, що потребують вирішення з метою формування достовірних показників нефінансових звітів. Зокрема, удосконалення бухгалтерського обліку доцільно здійснювати за такими напрямками, як:

1) побудова аналітичного облікового забезпечення у розрізі удосконалення класифікації витрат соціальної діяльності;

2) розробка форм первинних документів та внутрішньої звітності як основи інформаційного забезпечення процесу формування показників соціальних аспектів звітності зі сталого розвитку.

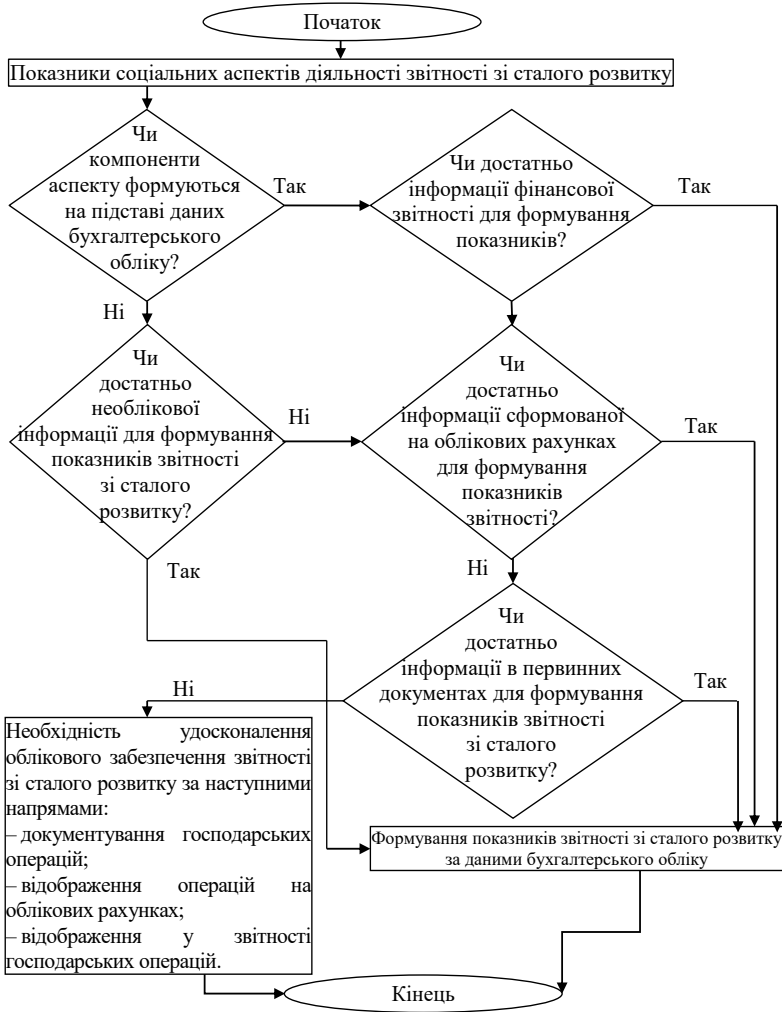

Рис. 1. Алгоритм формування звітності зі сталого розвитку за даними бухгалтерського обліку

Такі напрямки виділені відповідно до проаналізованої звітності зі сталого розвитку суб'єктів господарювання. Адже, зображені систематизовані показники, що розкриваються в

звітах компаній, не містять достатньо повної інформації щодо соціальних аспектів бізнесу. Однією з причин є конфіденційність окремих аспектів інформації, проте варто зауважити, що важливим чинником формування якісних звітів є достовірність, повнота та зрозумілість інформаційного забезпечення, яким в такому випадку є система бухгалтерського обліку.

Як зазначає науковець В.Н. Краєвський [6], який досліджує питання соціальної відповідальності бізнесу, нефінансова звітність має відображати діяльність підприємства в контексті національних особливостей стійкого розвитку країни. Також, науковець звертає увагу на роль бухгалтерського обліку як інструменту пізнання, організації та відображення господарської діяльності в цілому і реалізації захисних функцій відносно людини як члена суспільства.

Отже, на першому етапі дослідження класифікуємо витрати соціальної діяльності, розподіляючи їх за об'єктами бухгалтерського обліку (табл. 1).

Соціальна категорія звітності зі сталого розвитку розкриває широкий спектр питань, що стосуються з відносин підприємства і суспільства, що визначають регулювання прав людини, трудові відносини, соціальну допомогу та відповідальність суб'єкта господарювання щодо різних категорій суб'єктів (зокрема, держави, працівників та клієнтів (постачальників та покупців)).

Ідентифіковані витрати підприємства, виділені під час дослідження, можна розподілити за такими групами:

- витрати, пов'язані із зайнятістю працівників;
- витрати, пов'язані з виплатами працівникам;
- витрати, пов'язані з навчанням співробітників підприємства;
- витрати, пов'язані з проведенням процедури комплексної перевірки практики трудових відносин у постачальників;
- витрати, пов'язані із забезпеченням прав людини;
- витрати на заходи, спрямовані на ефективне викорінення дитячої та примусової праці;
- витрати, пов'язані із здійсненням державної політики;
- витрати, пов'язані з відповідальністю підприємства.

Класифікація витрат соціальної діяльності з поділом їх за об'єктами бухгалтерського обліку в розрізі показників звітності зі сталого розвитку

Показник звітності	Фактор впливу на формування витрат підприємства	Витрати з поділом їх за об'єктами бухгалтерського обліку
1	2	3
G4-LA1	плинність кадрів на підприємстві	витрати, пов'язані із зайнятістю працівників: – витрати на пошук працівників
G4-LA2	інвестиції підприємства в людський капітал	витрати, пов'язані з виплатами працівникам: – витрати на оплату праці працівникам, які працюють за повною зайнятістю; – витрати на оплату праці працівникам, які працюють за неповною зайнятістю; – витрати на оплату праці працівникам, які працюють за тимчасовою зайнятістю
G4-LA13	рівність винагороди для жінок і чоловіків, подолання дискримінації	витрати, пов'язані з виплатами працівникам: – витрати на оплату праці працівникам-чоловікам; – витрати на оплату праці працівникам-жінкам
G4-LA14	проведення процедури комплексної перевірки практики трудових відносин у постачальників	витрати, що стосуються проведення процедури комплексної перевірки практики трудових відносин у постачальників: – витрати на оплату праці персоналу, що здійснює процедуру оцінки; – матеріальні витрати; – інші види витрат

1	2	3
G4-HR1	реалізація інвестиційних договорів, програм, що містять положення про забезпечення прав людини	витрати, що стосуються забезпечення прав людини: – витрати на програми, реалізовані задля оцінки існуючих договорів, що містять положення про забезпечення прав людини; – витрати, що стосуються підготовки та реалізації інвестиційних договорів, що містять положення про забезпечення прав людини
G4-HR5, G4-HR6	використання дитячої праці та залучення молодих працівників до небезпечної примусової праці	витрати на заходи, спрямовані на ефективне викорінення дитячої та примусової праці: – матеріальні витрати; – витрати на оплату праці персоналу, що працює у сфері консультування та роз'яснень з питань зайнятості; – інші витрати
G4-HR7	проведення навчань працівників служби безпеки	витрати, що стосуються навчання співробітників підприємства:
G4-SO4	інформування та навчання трудового персоналу в сфері протидії корупції	– витрати на навчання всередині підприємства (власними силами); – витрати на навчання поза підприємством (із залученням сторонніх організацій)
G4-SO6	участь працівників підприємства у виборчих кампаніях	витрати, на здійснення державної політики: – витрати на виборчу кампанію кандидатів до політичних структур – працівників підприємства; – витрати на виборчу кампанію кандидатів до політичних структур – громадян, що не працюють на підприємстві

1	2	3
G4-SO8	отримані штрафи і нефінансові санкції, що стосуються фальсифікації звітності, дискримінації на робочому місці, корупції тощо	
G4-PR4	порушення законодавства щодо надання інформації споживачам про позитивний та негативний вплив на продукції на суспільство	<p><i>витрати, що стосуються відповідальності підприємства:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – отримані штрафи з відшкодуванням збитків у грошовому вираженні; – отримані штрафи з відшкодуванням збитків у негрошовому вираженні; – отримані штрафи відносно позбавлення окремих прав
G4-PR9	отримані штрафи і нефінансові санкції, які стосуються надання і використання продукції підприємства	

1	2	3
G4-SO10	негативний вплив на суспільство під час реалізації продукції	<i>витрати, пов'язані з відповідальністю підприємства:</i> – витрати на здійснення оцінки впливу постачальників на суспільство; – витрати, пов'язані із заходами щодо зменшення або попередження виникнення негативного впливу на суспільство під час реалізації продукції
G4-PR3	надання інформації споживачам у вигляді маркування щодо позитивного та негативного впливу продукції на суспільство	<i>витрати, що стосуються відповідальності підприємства:</i> – витрати на утилізацію продукції; – витрати на маркування продукції; – витрати на зменшення впливу продукції на суспільство
G4-PR8	отримання претензій щодо порушення прав споживачів	<i>витрати, що стосуються відповідальності підприємства:</i> – витрати на задоволення претензій у грошовому визначенні; – витрати на задоволення претензій у негрошовому визначенні

На сучасному етапі розвитку облікової системи на законодавчому рівні не закріплено переліку наведених вище витрат як категорій об'єктів бухгалтерського обліку, окрім перших трьох категорій витрат, що стосуються зайнятості, виплат та навчання працівників. Тому облікове забезпечення звітності зі сталого розвитку в частині соціальної складової потребує удосконалення та вирішення питань щодо формування методичного підходу, що забезпечить достовірність, повноту та оперативність інформації в нефінансових звітах суб'єктів господарювання.

Аналізуючи різні підходи науковців щодо бухгалтерського обліку, варто зауважити, що відсутність єдиного механізму класифікації об'єктів соціальної діяльності, що ідентифікуються як облікові об'єкти, призводить до формування недостовірної, непорівнюваної, неповної та незрозумілої для зацікавлених користувачів інформації щодо прийняття релевантних рішень.

Отже, на рисунку 2 запропоновано перелік об'єктів бухгалтерського обліку соціальної діяльності підприємства, що виокремлений на вимогу формування звітності зі сталого розвитку.

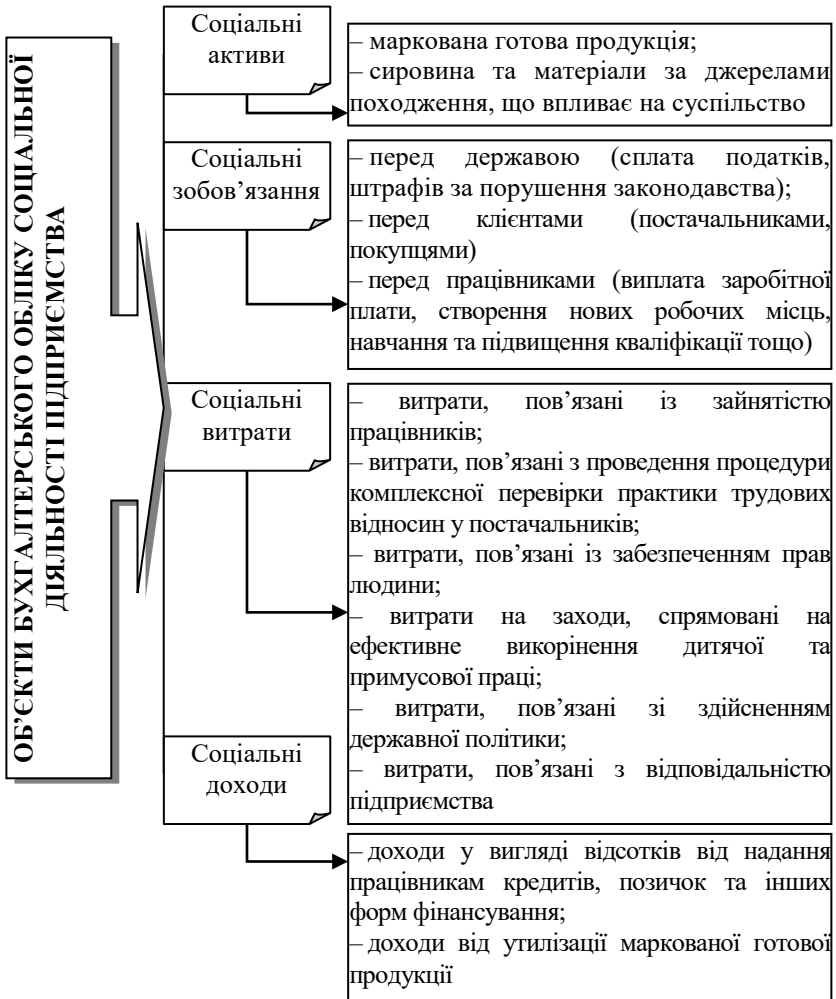
Ідентифіковані об'єкти бухгалтерського обліку характеризують, якою мірою соціальні відносини інтегровані до економічної системи підприємства. Тому, точність визначення переліку та сутність кожного з об'єктів, впливатиме на інформативність показників звітності зі сталого розвитку.

На наступному етапі дослідження облікового забезпечення звітності зі сталого розвитку у частині соціальної складової проаналізуємо відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій соціальної діяльності підприємства. Зокрема, у таблиці 2 зображено аналітичні розрізи у рахунках бухгалтерського обліку операцій соціальної діяльності підприємства.

Як бачимо, запропоновані розрізи аналітичного обліку мають за необхідність формування достовірної та зрозумілої інформації щодо соціальних аспектів ведення бізнесу. Рахунки бухгалтерського обліку є підставою для складання фінансової, податкової, соціальної та внутрішньої звітності, а також, для нефінансової звітності, зокрема – звітів зі сталого розвитку.

Отже, вважаємо, що доцільно охарактеризувати господарські операції та їх відображення в обліковій системі, враховуючи отримані результати наукового дослідження.

Звернемо увагу на соціальні активи у вигляді маркованої готової продукції/наданих послуг, сировини та матеріалів за джерелами походження, що впливають на суспільство. У бухгалтерському обліку використовуються рахунки 20 «Виробничі запаси» та 26 «Готова продукція» і відкриваються відповідні аналітичні рахунки до синтетичних даних.

Рис. 2. Об'єкти бухгалтерського обліку соціальної діяльності підприємства, інформація щодо яких зображена у звітності зі сталого розвитку

Синтетичний облік соціальних зобов'язань обчислюється за рахунками 65 «Розрахунки за страхуванням» і 66 «Розрахунки

за виплатами працівникам», соціальними витратами за рахунком 949 «Інші витрати операційної діяльності».

Соціальні доходи у бухгалтерському обліку не виокремлюються, а визначаються сукупними доходами діяльності за відповідними їх видами, враховуючи види діяльності підприємства.

Відповідно до ідентифікованих і запропонованих об'єктів бухгалтерського обліку соціальної діяльності доцільно окреслити їх облікове відображення на синтетичних та аналітичних рахунках.

Таблиця 2

Аналітичні розрізи рахунків бухгалтерського обліку

Показник звітів	Рахунок бухгалтерського обліку	Аналітичні розрізи за рахунками бухгалтерського обліку операцій соціальної діяльності підприємства
1	2	3
G4-LA1	94 «Інші витрати операційної діяльності», 97 «Інші витрати»	1) за видами витрат
G4-LA2	66 «Розрахунки за виплатами працівникам»	1) за видами зайнятості; 2) за суттєвими регіонами здійснення діяльності; 3) за видами виплат (страхування життя; охорона здоров'я; компенсація за непрацездатність/інвалідність; відпустка по материнству/батьківству; надання пенсії; наділення акціями компанії, тощо)
G4-LA13	66 «Розрахунки за виплатами працівникам»	1) за статтю (чоловіки, жінки); 2) за віковою категорією (до 30 років, 30–50 років, більше 50 років); 3) за професійною категорією
G4-LA14	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	1) за оцінкою практики трудових відносин у постачальників

1	2	3
G4- HR1	03 «Контрактні зобов'язання»	1) за видами інвестиційних договорів; 2) за видами інвестиційних програм; 3) за обсягами та стратегічним значенням
G4- HR5, G4- HR6	94 «Інші витрати операційної діяльності», 97 «Інші витрати»	1) за видами заходів, що спрямовані на ефективне викоринення дитячої та примусової праці; 2) за видами витрат
G4- HR7, G4- SO4	66 «Розрахунки за виплатами працівникам» 94 «Інші витрати операційної діяльності», 97 «Інші витрати»	1) за працівниками; 1.1) за видом навчання співробітників підприємства 1) за видом навчання співробітників підприємства
G4- SO6	94 «Інші витрати операційної діяльності», 97 «Інші витрати»	1) за географічним розташуванням (за країнами); 2) за політичними цілями; 3) за напрямком здійснення пожертв (прямо чи опосередковано через сторонні організації)
G4- SO8, G4- PR4, G4- PR9	948 «Визнані штрафи, пені, неустойки»	1) за видами штрафів (грошове, не грошове визначення відшкодованих збитків, позбавлення прав тощо); 1.1) за видами суб'єктів стягнення штрафів
G4- SO10	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	1) за місцем знаходження постачальника; 2) за видом негативного впливу на суспільство
	94 «Інші витрати операційної діяльності», 97 «Інші витрати»	1) за видами заходів щодо зменшення або попередження виникнення негативного впливу на суспільство під час реалізації продукції

1	2	3
G4-PR3	20 «Виробничі запаси»	1) за джерелами отримання; 2) за видом впливу на суспільство (позитивний, негативний)
	26 «Готова продукція»	1) за видом впливу на суспільство (позитивний, негативний); 2) за рівнем безпеки використання; 3) за видом утилізації з врахуванням впливу на суспільство; 4) за необхідністю маркування
G4-PR8	36 «Розрахунки з вітчизняними покупцями», 94 «Інші витрати операційної діяльності», 97 «Інші витрати»	1) за видами суб'єктів, від яких отримано претензії; 2) за видами витрат на задоволення претензій (у грошовому або не грошовому визначенні)

У таблиці 3 зображено облік господарських операцій соціальної діяльності, що розглядається в дисертаційній роботі як основне інформаційне забезпечення формування показників соціальної складової звітності зі сталого розвитку.

Вказані господарські операції зображають сутність соціальної діяльності на підприємстві, інформація щодо яких передбачає розкриття в звітності зі сталого розвитку. Тому вказаний порядок облікового відображення за синтетичними та аналітичними рахунками дозволяє акумулювати та систематизувати інформацію щодо різних соціальних аспектів бізнесу, враховуючи необхідні інформаційні розрізи. Таким чином, під час дослідження удосконалено методичне забезпечення облікового відображення операцій соціальної діяльності у частині формування інформаційної бази задля соціальної складової звітності зі сталого розвитку підприємства.

Облікове відображення господарських операцій соціальної діяльності:
інформаційне забезпечення звітності зі сталого розвитку

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1.	Проведено маркування продукції	23 «Виробництво»	209.1 «Матеріали для маркування продукції»
2.	Оприбутковано до складу марковану готову продукцію	26.2 «Маркована готова продукція»	23 «Виробництво»
3.	Нараховано заробітну плату працівникам відділу збуту, які працюють за повною зайнятістю	93.1 «Витрати на заробітну плату працівникам відділу збуту, які працюють за повною зайнятістю»	66.1 «Розрахунки за виплатами працівникам, які працюють за повною зайнятістю»
			65 «Розрахунки за страхуванням»
4.	Нараховано заробітну плату працівникам відділу збуту, які працюють за тимчасовою зайнятістю	93.2 «Витрати на заробітну плату працівникам відділу збуту, які працюють за тимчасовою зайнятістю»	66.2 «Розрахунки за виплатами працівникам, які працюють за тимчасовою зайнятістю»
			65 «Розрахунки за страхуванням»
			685 «Розрахунки за іншими операціями» (за видом постачальника послуг навчання)
			66.1.2 «Розрахунки за виплатами працівникам, які надають послуги навчання»
			65 «Розрахунки за страхуванням»

Продовження табл. 3.

1	2	3	4
5.	Визнано витрати на виборчу кампанію кандидатів до політичних структур – працівників підприємства	92.4 «Адміністративні витрати на виборчу кампанію кандидатів до політичних структур – працівників»	685 «Розрахунки за іншими операціями» (за видом постачальника наданих послуг)
6.	Отримано претензію від покупців щодо порушення прав споживачів (зображено заборгованість перед покупцем у зв'язку з поверненням неякісної продукції)	704 «Вирахування з доходу»	36.2 «Розрахунки з вітчизняними покупцями щодо виставлених претензій про порушення прав споживачів»
7.	Відредаговано собівартість поверненої готової продукції (метод «сторно»)	901 «Собівартість реалізованої продукції»	26.2 «Маркована готова продукція»
8.	Здійснено утилізацію маркованої готової продукції, щодо якої виставлена претензія споживачів	946 «Втрати від знецінення запасів»	26.2 «Маркована готова продукція»

*Примітка: господарські операції зображено без урахування особливостей податкового законодавства

На наступному етапі здійснення наукового дослідження проаналізуємо бухгалтерську звітність та її роль щодо формування показників соціальної складової звітності зі сталого розвитку (табл. 4).

Зображення у бухгалтерській звітності об'єктів соціальної звітності: напрямки удосконалення

Показник и звітів	Об'єкт бухгалтерського обліку	Форма бухгалтерської звітності	Недоліки та напрямки удосконалення звітності
1	2	3	4
LA1, SO6, SO8, PR4, HR5, HR6, PR8	94 «Інші витрати операційної діяльності», 97 «Інші витрати»	Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	зображаються в повному обсязі усі витрати за видами діяльності, тому доцільно
SO10	948 «Визнані штрафи, пені, неустойки»	Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), Звіт про рух грошових коштів	передбачити розкриття інформації у внутрішніх звітах
LA2, LA13, HR7, SO4	66 «Розрахунки за виплатами працівникам»	Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про рух грошових коштів, Звіт щодо сум нарахованого єдиного внеску відносно загальнообов'язково го державного соціального страхування, 1-ПВ Звіт про працю, 6- ПВ Звіт про кількість працівників, їх склад та професійне навчання	доцільно виокремити витрати на оплату праці в аналітичному розрізі, що передбачений в бухгалтерському обліку, у внутрішній звітності підприємства

Закінчення табл. 4

1	2	3	4
LA14, PR3	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про рух грошових коштів	відповідно до запропонованих розрізів аналітики формувати показники внутрішньої звітності
PR8	36 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про рух грошових коштів	у Звіті про рух грошових коштів виокремити рядок 3120 «Витрати на оплату претензій споживачів»
HR1	03 «Контрактні зобов'язання»	внутрішня звітність підприємства	передбачити розкриття інформації у внутрішніх звітах

У фінансовій звітності підприємств зображені соціальні витрати у частині витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи у наступних формах фінансової звітності: Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), Звіт про рух грошових коштів. Також, окремі види соціальних зобов'язань визначаються у соціальній та статистичній звітності. Однак, окреслені напрямки удосконалення звітності та недоліки формування окремих показників потребують проведення дослідження внутрішньої звітності та надання пропозицій щодо її складання на підприємстві, що здійснює соціальну діяльність, передбачену для розкриття у звітності зі сталого розвитку.

Висновки. Отже, на підставі запропонованого механізму формування звітності зі сталого розвитку ідентифіковано проблемні питання облікового забезпечення, відповідно до яких виокремлено завдання дослідження та надано пропозиції щодо їх вирішення. Зокрема, зображені види витрат соціальної діяльності дозволили ідентифікувати об'єкти бухгалтерського обліку соціальної діяльності (соціальні активи, соціальні зобов'язання, соціальні доходи та соціальні витрати). Відповідно до окреслених облікових об'єктів розкрито питання їх документування, зображення за синтетичними та аналітичними рахунками та у бухгалтерській звітності.

Список використаної літератури:

1. *Безверхий К.В.* Соціальна звітність суб'єктів господарювання в умовах сталого розвитку / *К.В. Безверхий* // *Фінанси, облік і аудит.* – 2015. – Вип. 1. – С. 170–185.
2. *Безверхий К.В.* Звітність про результати соціальної діяльності підприємства / *К.В. Безверхий* // *БІЗНЕСІНФОРМ.* – № 8. – 2015. – С. 165–174.
3. *Герасименко О.* Соціальний облік та нефінансова звітність як інструменти реалізації соціальної відповідальності / *О.Герасименко* // *Вісник Київського нац. ун-ту ім. Т.Шевченка.* – *ЕКОНОМІКА.* – 137. – 2012 – С. 39–43.
4. *Дерун І.А.* Корпоративна соціальна звітність як додаток до фінансової звітності / *І.А. Дерун* // *Вісник Київського нац. ун-ту ім. Т.Шевченка* / *Серія : Економіка.* – Вип. № 10 (175). – 2015. – С. 10–16 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/korporativna-sotsialna-zvitnist-yak-dodatok-do-finansovoyi-zvitnosti#ixzz4G6skf4Y6>.
5. *Жиглей І.В.* Бухгалтерський облік соціально відповідальної діяльності суб'єктів господарювання:

- необхідність та орієнтири розвитку : монографія // *І.В. Жиглей*. – Житомир : ЖДТУ, 2010. – 496 с.
6. *Краевский В.Н.* Социальный учет: проблемы и перспективы развития / *В.Н. Краевский* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/sotsialnyu-uchet-problemy-i-perspektivy-razvitiya>.
  7. *Левицька С.О.* Соціальна складова підприємницької діяльності як об'єкт обліку / *С.О. Левицька* // Наукові записки Національного університету «Острозька академія» / Серія «Економіка» ; зб. наук. пр. / ред. кол.: *І.Д. Пасічник, О.І. Дем'яничук*. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. – Вип. 26. – С. 114–118.
  8. *Москалюк Г.О.* Нефінансова звітність у реалізації концепції сталого розвитку в Україні / *Г.О. Москалюк* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2990/3/Нефінансова%20звітність%20у%20реалізації%20концепції%20сталого%20розвитку%20в%20Україні.pdf>.
  9. Руководство по отчетности в области устойчивого развития G4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.globalreporting.org/resource/library/Russian-G4-Part-One.pdf>.
  10. Руководство по отчетности в области устойчивого развития G4. Инструкция по применению [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.globalreporting.org/resource/library/Russian-G4-Part-Two.pdf>.
  11. *Mikulska Teresa* Raportowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa / *Teresa Mikulska, Grażyna Michalczyk*. – Zeszyty Naukowe Uniwersytetu zczecińskiego. – Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia. – № 69. – 2014. – s. 209–219.

References:

1. Bezverhyj, K.V. (2015), "Social'na zvitnist' sub'jektiv gospodarjuvannja v umovah stalogo rozvytku", *Finansy, oblik i audyt*, Vol. 1, pp. 170–185.
2. Bezverhyj, K.V. (2015), "Zvitnist' pro rezul'taty social'noi dij'al'nosti pidprijemstva", *Biznesinform*, Vol. 8, pp. 165–174.
3. Gerasymenko, O. (2012), "Social'nyj oblik ta nefinansova zvitnist' jak instrumenty realizacii' social'noi vidpovidal'nosti", *Visnyk Kyi'vs'kogo nacional'nogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka, Ekonomika*, Vol. 137, pp. 39–43.
4. Derun, I.A. (2015), "Korporatyvna social'na zvitnist' jak dodatok do finansovoi' zvitnosti", *Visnyk Kyi'vs'kogo nacional'nogo universytetu im. Tarasa Shevchenka. Serija: Ekonomika*, Vol. 10 (175), pp. 10–16.
5. Zhyglej, I.V. (2010), *Buhgalters'kyj oblik social'no vidpovidal'noi' dij'al'nosti sub'jektiv gospodarjuvannja: neobhidnist' ta orijentyry rozvytku*, ZhDTU, Zhytomyr, Ukraine, p. 496.
6. Kraevskiy, V.N. *Sotsial'nyy uchet: problemy i perspektivy razvitiya*, available at: <http://cyberleninka.ru/article/n/sotsialnyy-uchet-problemy-i-perspektivy-razvitiya>
7. Levyc'ka, S.O. (2014), "Social'na skladova pidprijemnyc'koi' dij'al'nosti jak ob'jekt obliku" *Naukovi zapysky Nacional'nogo universytetu «Ostroz'ka akademija»*, Vydavnytvo Nacional'nogo universytetu «Ostroz'ka akademija», Ostrog, Vol. 26, pp. 114–118.
8. Moskaljuk, G.O. *Nefinansova zvitnist' u realizacii' koncepcii' stalogo rozvytku v Ukraini*, available at: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2990/3/Nefinansova%20zvitnist'%20u%20realizacii'%20koncepcii'%20stalogo%20rozvytku%20v%20Ukraini.pdf>
9. *Rukovodstvo po otchetnosti v oblasti ustoychivogo razvitiya G4*, available at:

- <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Russian-G4-Part-One.pdf>
10. *Rukovodstvo po otchetnosti v oblasti ustoychivogo razvitiya G4. Instruksiya po primeneniyu*, available at: <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Russian-G4-Part-Two.pdf>
  11. Mikulska Teresa and Grażyna Michalczuk (2014), Raportowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu zrzeckiego, Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia, № 69, pp. 209–219.

БАРИШНІКОВА Олена Миколаївна – здобувач кафедри обліку і аудиту Житомирського державного технологічного університету.

Наукові інтереси:

– звітність зі сталого розвитку.

Стаття надійшла до редакції 18.08.2016.